

Oude Muziek

The English Concert . The English Concert Choir

Andrew Manze

Biber

donderdag 16 september 2004

Oude Muziek . Seizoen 2004-2005

**The English Concert . The English Concert Choir . Andrew Manze
Biber
donderdag 16 september 2004**

Akademie für Alte Musik Berlin . RIAS Kammerchor
Daniel Reuss
Händel
dinsdag 21 december 2004

Le Poème Harmonique
Vincent Dumestre
Coppini, Monteverdi, Ruffo
vrijdag 18 maart 2005

Concerto Palatino . Collegium Vocale Gent
Philippe Herreweghe
Schütz
maandag 18 april 2005

begin concert **20.00 uur**
einde omstreeks **21.30 uur**
er is **geen pauze**

inleiding door **Kevin Voets** . **19.15 uur** . **Foyer**
teksten programmaboekje **James Clements**
vertaling teksten programmaboekje **deSingel**
coördinatie programmaboekje **deSingel**
druk programmaboekje Fotogravure **Godefroit**

gelieve uw **GSM** uit te schakelen!

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf **18.40 uur**
kleine koude of warme gerechten te bestellen vóór **19.20 uur**
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van **18.30 tot 22.30 uur**
- Gozo-bar
open van **10 uur tot 1 uur**, uitgebreide snacks tot **23 uur**
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

The English Concert . The English Concert Choir

Andrew Manze viool en muzikale leiding

Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704)

Missa Christi Resurgentis

(alle muziek van H.I.F. von Biber tenzij anders aangegeven)

Sonate I in b uit 'Fidicinium sacro-profanum' (1683)

Fanfare nr 1 a due uit 'Sonatae tam aris quam aulis servientes'
(1676)

Pavel Josef Vejvanovski (ca.1633/1639-1693)

Intrada (1683)

Sonate, die Bauern Kirchfartt genandt

Missa Christi Resurgentis (1673-74)

- Sonata
- Kyrie
- Gloria

Sonate in C (ca.1673)

Missa Christi Resurgentis

- Credo

Johann Heinrich Schmelzer (ca.1620/1623-1680)

Sonate XII in C uit 'Sacro-profanus concentus musicus' (1662)

Missa Christi Resurgentis

- Sanctus

Sonate XI in c uit 'Fidicinium'

Missa Christi Resurgentis

- Agnus Dei

Fanfare nr 4 uit 'Sonatae tam aris quam aulis servientes' (1676)

Sonate, die Bauern Kirchfartt genandt (reprise)

Ciacona uit Serenade 'Der Nachtwächter'

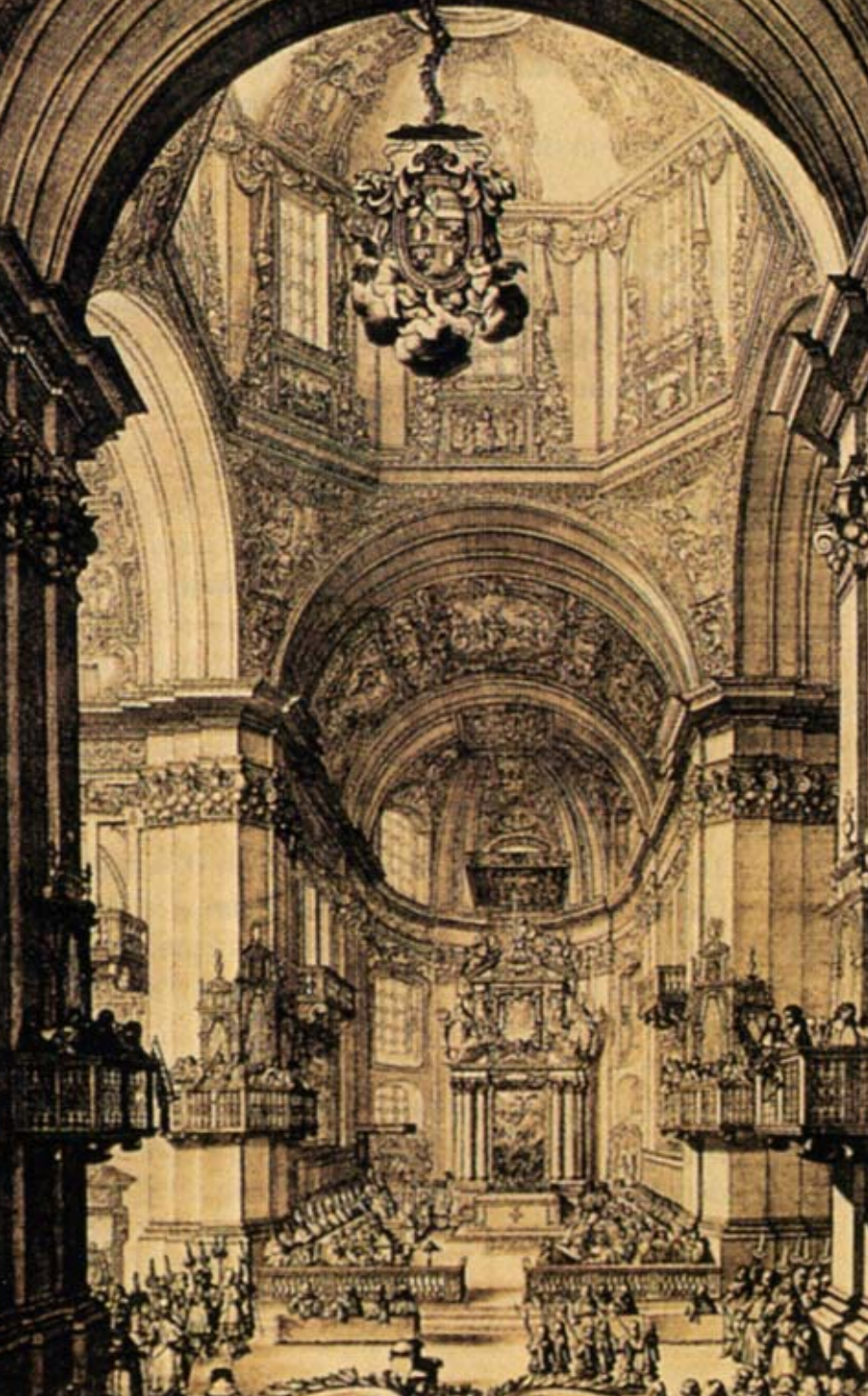

Heinrich Ignaz Franz von Biber

Missa Christi Resurgentis: een nieuwe paasmis door Heinrich Ignaz Franz von Biber

De pracht en praal van het zeventiende-eeuwse Salzburg, met zijn rijk versierde kerken, fonteynen, torens, en schilderachtige ligging in de Alpen, inspireerde auteurs uit die tijd tot beschrijvingen als 'klein Rome'. De kathedraal (gebouwd tussen 1614 en 1628) met kolossale marmeren beelden in het portaal en met een indrukwekkend interieur, versierd met olieverfschilderijen en met vier orgelgalerijen, straalt barokke grandeur uit. De kathedraal gaf de macht en de eere van de prins-aartsbisschoppen van Salzburg, die het sacrale en het seculiere leven in de stad en de provincie domineerden. Toen Biber in 1670 in Salzburg in dienst trad bij prins-aartsbisschop Maximilian Gandolph von Khuenburg - nadat hij zijn post aan het hof Kromeriz in Moravië, Tsjechië, had verlaten - was hij maar een 'cubicularius' of kamerdienaar. Tijdens de volgende vierendertig jaar klom hij op in de hofhiërarchie en schopte het tot vice-kapelmeester in 1679 en kapelmeester in 1684. In 1690 werd hij in Wenen door Leopold I tot ridder geslagen. Gedurende deze periode publiceerde Biber verschillende bundels instrumentale muziek die hij opdroeg aan de aartsbisschop. Minder bekend voor ons is echter Bibers vocale muziek. Hij componeerde acht missen, twee requiems en talloze vespers en kleinschalige sacrale werken. Het grootste deel daarvan was bestemd voor uitvoering in een van de kerken van Salzburg of de kathedraal, waar Biber verantwoordelijk was voor het opleiden van de koorknappen en er ook vaak gevraagd werd om werken te componeren voor belangrijke gelegenheden.

De 'Missa Christi Resurgentis' (1673-74) werd naar alle waarschijnlijkheid geschreven voor een paasmis in de Kathedraal

De Kathedraal van Salzburg, Melchior Küsel, 1682

van Salzburg. Op gravures van het late zeventiende-eeuwse Salzburg zijn musici te zien die vanop de vier orgelgalerijen de mis opluisteren. Door musici verspreid in het gebouw op te stellen, konden antifonale passages in de muziek (waarbij delen van het koor afwisselend in dialoog zingen met elkaar) uitstekend tot hun recht komen. Bijgevolg maakt een groot deel van de muziek die voor de kathedraal werd geschreven, veelvuldig gebruik van antifonale technieken en de 'Missa Christi Resurgentis' vormt daarop geen uitzondering. De mis is geschreven voor twee vierstemmige koren en een bijkomende bas, die vaak antifaal worden behandeld, maar soms ook tot één groot koor samenkomen. Daarnaast zijn er ook twee instrumentenkoren van strijkers en kopers, die net als de stemmen afwisselend antifaal tegen elkaar worden uitgespeeld of een groot ensemble vormen. Instrumenten zijn prominent aanwezig in de 'Missa Christi Resurgentis', die opent met een exuberante instrumentale sonate die meteen de toon van het werk zet. Duetten voor trompetten of cornetten verschijnen in de meeste delen en vooral de duetten voor violen - Bibers eigen instrument - in het 'Gloria' en 'Benedictus' trekken de aandacht. Er zijn verschillende passages voor drie solo trombones. Let vooral op het 'Christe eleison' en het 'Et resurrexit' in het 'Credo'. In het 'Gloria' en 'Credo' maakt Biber opvallend gebruik van toonschildering en retorische middelen om de betekenis van de woorden muzikaal te onderstrepen. Voorbeelden zijn de pulserende, gepunte ritmen in het 'Laudamus te' ('Wij loven U') die uitlopen op een climax van haastige zestiende noten op de woorden 'Propter magnam gloriam tuam' ('Voor Uw grote eer') waaraan het volledige ensemble deelneemt (Gloria); een herhaalde dalende melodie op de woorden 'descendit de caelis' ('neergedaald uit de hemel') gezet voor drie opeenvolgende duetten (Credo); en een 'Et incarnatus est' in mineur dat leidt naar het aangrijpende 'Crucifixus etiam pro nobis' ('Hij was ook voor ons gekruisigd') waar de muziek sterk chromatisch verloopt (Credo). De toonzetting

van de woorden 'Pleni sunt caeli et terra gloria tua' ('Hemel en aarde zijn vol van Uw glorie') in het 'Sanctus' voor het voltallige ensemble is een van de duidelijkste voorbeelden van toonschildering in de mis.

In het laat zeventiende-eeuwse Salzburg was het gangbaar om tijdens de liturgie instrumentale werken uit te voeren. Mogelijk putte men bij deze gelegenheid uit Bibers sonatebundel 'Fidicinium sacro-profanum' ('Gewijde en wereldlijke strijkersmuziek') uit 1682. Deze sonates ontstonden onder de invloed van de Weense componist Heinrich Schmelzer (ca. 1620-1680), wiens bundel 'Sacro-profanus concentus musicus' uit 1662 niet alleen een gelijkaardige titel draagt, maar ook gelijkaardige stilistische kenmerken vertoont. De 'Sonate die Bauern Kirchfarrt genandt' schildert zingende boeren op hun weg naar de kerk en in de 'Ciacona' uit de 'Serenade van de nachtwaker' sluit de nachtwaker de avond af met de woorden "Luister mensen, naar wat ik u vertel: de klok heeft tien uur geslagen, aanschouw het vuur, aanschouw het goed en loof Onze Heer en Onze Maagd Maria."

English Concert

The English Concert werd opgericht in 1973 en is sindsdien uitgegroeid tot een van de toonaangevende Britse orkesten met historische instrumenten. In 2003 werd violist Andrew Manze aangesteld als artistiek directeur. Manze volgde daarmee klavecijnist Trevor Pinnock op, die het orkest had opgericht. The English Concert presenteert een eigen reeks concerten in Londen en is wereldwijd een veelgevraagd ensemble. Onder zijn nieuwe artistieke leider combineert het orkest een lange opera- en oratoriumtraditie met Menzes niet aflatende speurtocht naar onbekende meesterwerken uit de barok. Hij zal het orkest ook leiden in klassiek repertoire, waaronder de vioolconcerti van Mozart en diens bewerkingen van grote Händel-oratoria. Het eerste seizoen onder Manzes leiding omvatte uitvoeringen van Händels 'Alexander's Feast', een door de BBC-televisie live uitgezonden Promsuitvoering van Händels 'Dixit Dominus' en een DVD-productie van Händels 'Watermusic'. Onder Trevor Pinnock heeft The English Concert een groot aantal cd's uitgebracht bij Archiv (Deutsche Gramophon). Meer dan zeventig opnamen zagen het licht, waaronder vele onderscheiden werden met internationale prijzen, zoals de Gramophone Award en de Grand Prix du Disque. Toekomstige cd-opnamen zullen worden uitgebracht door Harmonia Mundi USA.

English Concert Choir

The English Concert Choir werd in 1983 opgericht voor een uitvoering van Rameau's 'Acante et Cephise'. Sindsdien verleende het koor zijn medewerking aan een groot aantal opnamen, waaronder de 'Messiah' bij Deutsche Gramophon, die met verschillende prijzen werd onderscheiden. In 1996 lanceerde het koor een zesjarig project rond grote religieuze werken van de achttiende eeuw, met onder meer de eerste uitvoering van de 'Messiah' op historische instrumenten tijdens de Salzburger Festspiele. Daarnaast toerden ze door Europa en Japan voor uitvoeringen van Bachs 'Hohe Messe', Mozarts Requiem, Haydns 'Schöpfung' en Bachs Passies. Toekomstige plannen bevatten verdere uitvoeringen van Mozarts bewerkingen van oratoria van Händel.

Andrew Manze

Na zijn opleiding klassieke talen studeerde Manze viool bij Simon Standage en Marie Leonhardt. Hij specialiseerde zich in het repertoire van 1610 tot 1830. Sinds 1996 was hij Associate Director van The Academy of Ancient Music. In 2003 volgde hij Trevor Pinnock op als artistiek directeur van The English Concert. Hij is tevens artiest in residentie bij het Zweeds Kamerorkest. Als dirigent geniet hij groeiende belangstelling van moderne symfonieorkesten. Manze leidde The Academy of Ancient Music op verscheidene Europese tournees in bekend (Bach en Vivaldi) en minder bekend repertoire (Pisendel en Geminiani). Hij leidde de AAM op een omvangrijk tournee door de Verenigde Staten waar hij volgend seizoen zal terugkeren voor twee nieuwe tournees, onder andere met Vivaldi's Vier Seizoenen. In zijn nieuwe functie bij The English Concert zal Andrew het klassieke repertoire exploreren,

met onder meer vioolconcerti van Mozart, diens orkestwerken en orkestraties van bekende Händel-oratoria. Manze is tevens actief als dirigent in het symfonisch repertoire en bij grootschalige oratoria. Zo dirigeerde hij recent het Deutsches Symphonie Orchester Berlin (Bach, Mozart), de Symfonie-orkesten van Stavanger (Mozart, Bachs Weihnachtsoratorium), Nörrkøping (Händels Messiah) en Tampere (Mattheüs Passie). Hij is tevens te gast als orkestleider van de kamerorkesten van Zürich, Bazel en Västerås, en van gespecialiseerde ensembles als The Orchestra of the Age of Enlightenment (Schubert en Eybler), Akademie für Alte Musik Berlin, Philharmonia Baroque, Tafelmusik Toronto en Australian Brandenburg Orchestra. In kamermuziek-recitals geldt Manze als een toonaangevend vertolker van zeventiende- en achttiende-eeuws vioolrepertoire. Andrew Manze neemt exclusief op voor Harmonia Mundi USA. Zijn interpretaties van het vioolrepertoire uit de zeventiende en achttiende eeuw met The Academy (Bach en Vivaldi vioolconcerten, Händel Concerti Grossi opus VI), Romanesca (Biber, Schmelzer, Vivaldi) en als solist (Telemann en Tartini) werden bekroond met belangrijke internationale prijzen waaronder de Gramophone Award, de Edison Klasisiek, de Cannes Classical Award, de Premio Internazionale del Disco Vivaldi per la Musica Antica Italiana en de Diapason d'Or. Met Richard Egarr nam hij sonates op van Rebel en Bach (beide bekroond met de Preis der Deutschen Schallplattenkritik) en Pandolfi (Gramophone Award). Hun opname met de sonates van Händel was Editor's Choice in Gramophone en verscheen in Amerika op de Billboard-lijst van twintig best verkochte klassieke cd's. Manzes eerste project met The English Concert omvatte werk van Mozart. Manze schrijft tenslotte ook bijdrages voor radioprogramma's en artikels voor The Times en BBC Music Magazine.

The English Concert

muzikale leiding
Andrew Manze

1e viool
Andrew Manze

2e viool
Walter Reiter

altviool
Trevor Jones
Ylvali Zilliacus

cello
Alison McGillivray

violone
Peter McCarthy

trompet
Mark Bennett
Michael Harrison

cornet
Jeremy West
Fiona Russell

trombone
Adam Woolf
Philip Dale
Stephen Saunders

The English Concert Choir

sopraan
Natalie Clifton-Griffith
Grace Davidson

alt
Frances Bourne
Susanna Spicer

tenor
Daniel Auchincloss
Andrew Staples

bas
Richard Fallas
Stuart MacIntyre
Robert McDonald

ABONNEMENT BACH SOLO

Marc Coppey cello
Bach
vrijdag 14 januari 2005

Rachel Podger viool
Telemann, Bach, Biber
dinsdag 15 februari 2005

Richard Goode piano
Bach, Byrd, Beethoven, Haydn
dinsdag 8 maart 2005

abonnement	Blauwe Zaal	basis	-25/65+	25/65+
	€ 50	tij 1-7	€ 38	tij 1-7
	€ 38			
	€ 25			

ABONNEMENT MOZART ARIA'S

Barokorkest La Stagione Frankfurt . Michael Schneider
Christoph Prégardien tenor
Mozart, Haydn
vrijdag 29 oktober 2004

Nederlands Blazers Ensemble
Johanette Zomer sopraan
Mozart
dinsdag 23 november 2004

abonnement	Blauwe Zaal	basis	basis	-25/65+	-25/65+
	€ 40	tij 19-23	tij 1-7	€ 32	tij 19-23
	€ 32				
	€ 24				
	€ 32				
	€ 24				
	€ 16				